

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за березень 2018 року)

9 березня різноманітними заходами по всій країні відзначено **204-річчя Т. Шевченка**. У рамках церемонії *Міжнародного культурно-мистецького проекту «Нас єднає Шевченкове слово»*, яка пройшла у Національному університеті культури і мистецтв 6 березня, представники України та різних країн, зокрема Болгарії, Палестини, Казахстану, Грузії, Словенії, взяли участь у розписі найбільшої у світі «Шевченківської писанки». Також у рамках заходу було презентовано відео флешмобу «Тарас Шевченко: Заповіт єднає світ».

Упродовж 6–28 березня тривав *XXIV Фестиваль мистецтв «Шевченківський березень»*, кульмінацією якого став творчий звіт ансамблів, оркестрів і хорів Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра у Національній філармонії України ім. М. Лисенка. Також відбулися концерти українських композиторів-ювілярів 2018 року та переможців конкурсу студентів-композиторів пам'яті І. Карабиця, музична Шевченкіана «Уклін Кобзареві» та інше. Звучали твори вітчизняної класики на вірші Т. Шевченка, твори сучасних українських та зарубіжних композиторів.

У Київській міськдержадміністрації гала-концертом та нагородженням фіналістів завершився *Всеукраїнський пісенний конкурс на слова Т. Шевченка «Ше.Пісня»*. Участь у ньому взяли митці з Києва та області, Чернігівщини, Хмельниччини, Вінниччини, Харківщини, Івано-Франківщини та Криму. Серед найкращих – гурти Mysterya, TaRuta, «Брати Станіслава», «Сонце», вокальний ансамбль «Ягідки», дитячий хор «Пектораль», дует М. Невідомського та Ю. Качули, барди В. Пироженко, Ю. Гусарук та Б. Тарасюк.

Крім того, у столиці пройшли: у Київській академії естрадного та циркового мистецтв – прем'єра літературно-мистецького перформансу «Taras Shevchenko Sounds in the World»; у Національному музеї літератури України – традиційні безперервні читання творів Кобзаря 20 мовами під гаслом «І чужого научайтесь, й свого не цурайтесь» та ексклюзивна експозиція «Кобзарів», вида-

них іноземними мовами; у Національному музеї Т. Шевченка – виставка оригінальних творів Кобзаря, а також робіт з колекцій Національного художнього музею України та Київської національної картинної галереї під назвою «Дворянські родини і Тарас Шевченко», а також XVII Міський конкурс читців серед представників учнівської молоді з усіх районів Києва – переможців районного етапу конкурсу; у парку Шевченка – масове читання поезії Кобзаря в рамках II Міжнародного флешмобу «Global Shevchenko» та інше. Також відбулися *концерти* у Національній філармонії України, у КМДА, у музеї-квартирі В. Косенка, мистецько-гастрономічному просторі «Остання Барикада» та ін.

У столиці, в Національному музеї Т. Шевченка, вручено *Національну премію імені Тараса Шевченка*. Цьогоріч її лауреатами стали письменниця Е. Андієвська за збірки поезій «Міста-валети», «Бездзигарний час», «Шухлядні краєвиди», «Маратонський біг» і «Щодення: перископи», художник П. Маков – за мистецький проект «Втрачений Рай», публіцист С. Плохій – за книжку «Брама Європи», композитор В. Польова – за хорову симфонію на канонічні тексти «Світлі переспіви», а також творці циклу історико-документальних фільмів про Майдан 2014 року – режисер В. Тихий, оператори Я. Пілунський, С. Стеценко і Ю. Гризунов.

Пам'ятні заходи відбулися *на Черкащині, у рідних селах поета* – Моринцях та Шевченковому – та в Каневі, на Чернечій горі, де він похований. Крім того, 9 березня у Каневі стартував і тривав впродовж березня Міжнародний флешмоб «Тарасові вірші», у межах якого шанувальники творчості Кобзаря знімали відео з читанням улюбленої поезії або уривку з твору та публікували відео у себе на сторінці в соціальних мережах. У Львові встановлено рекорд України із наймасштабнішого виконання «Заповіту» – понад тисячу учасників із 38 хорів Львова та області. Також *відбулися прем'єри*: у Львівській філармонії за участі симфонічного оркестру філармонії, хорової капели «Дударик», солістів Львівської опери Т. Вахновської, Т. Різняка, М. Кортуняка, оперної співачки С. Соловій, скрипальки і співачки О. Мухи та «Rock Orchestra» – концертного проекту «Шевченко Revolution», на якому звучали твори Кобзаря під музику різноманітних стилів: блюзу, R'n'B та неокласики; у Дніпропетровському академічному театрі опери та балету – кантати «Кавказ» (хормейстер-постановник В. Пучков-Сорочинський; диригент – Н. Яцків); у Донецькому академічному обласному драматичному театрі – концерту «TARAS LIVE» з сучасних пісень на вірші Т. Г. Шевченка у виконанні артистів театру і камерного муніципального оркестру «Ренесанс» та вистави «Якби зустрілися ми знову...» про коханих жінок у житті та творчості поета (автор сценарію і режисер – А. Кіракосян, балетмейстер – Л. Кабакова); у Тернопільському академічному обласному драматичному театрі ім. Т. Шевченка – вистави «Тарас» за п'єсою Б. Стельмаха.

У районах Рівненської області, де в 1846 році побував Т. Шевченко, пройшла *Шевченківська естафета «Дорогами поета на Рівненщині»*, ініційована Рівненською обласною організацією Національної спілки письменників України. Участь у ній взяли письменники І. Баковецька-Рачковська, Л. та М. Пшеничні, М. Тимчак, М. Береза, А. Лимич, В. Климентовська та інші.

Також було *відкрито виставки*: у Національному архітектурно-історичному заповіднику «Чернігів Стародавній» – живопису І. Їжакевича «Шевченкіана»; в обласних художніх музеях: Вінницькому – «Шевченко – художник»; Кіровоградському – «Шевченківська весна»; Черкаському – «Шевченкіана Івана Марчука» та інші. Крім того, у рамках святкування в багатьох населених пунктах України відбулися концерти, літературно-музичні вечори, поетичні читання, у т. ч. масові публічні, флешмоби, творчі майстерні, воркшопи, дискусії, перегляди фільмів, а також обласні конкурси читців – у Вінниці, Житомирі, Рівному, Тернополі, конкурс двійників письменника – у Львові. Також у Житомирі 1 березня було презентовано найповніше на даний час видання «Кобзаря» за участі його упорядника М. Зубкова. У бібліотеках пройшли книжкові виставки, читання творів, поетичні марафони, експозиції репродукцій картин Шевченка, інтелектуальні брейн-ринги та багато іншого.

До 100-річчя утвердження державної символіки України 13 березня в Музеї історії міста Києва відбулася публічна експертна дискусія «Від національного до державного: синьо-жовтий прапор в історії України ХХ ст.». А у Музеї мистецької родини Кричевських, що в Опішні на Полтавщині, за участі науковців, музейників, керамістів та інших представників творчої інтелігенції – урочиста академія з нагоди 100-річчя від часу створення В. Кричевським ескізів державного герба УНР та її перших банкнот. На Львівщині відзначено 153-ю річницю з дня першого публічного виконання Державного Гімну України композитора М. Вербицького. Мешканці області у сотні голосів спільно заспівали «Ще не вмерла України і слава, і воля». Долучилися до акції представники влади, громадськості, духівництва, керівники вищих навчальних закладів Львова та молодь. Основний тон у виконанні гімну задав муніципальний хор «Гомін».

З нагоди *Міжнародного жіночого дня* за значний особистий внесок у соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, зразкове виконання службового обов'язку та багаторічну сумлінну працю державними нагородами України, у т. ч. почесними званнями, відзначено багатьох митців України. Зокрема, орденом княгині Ольги III ступеня – художника, скульптора, публіциста С. Бегутову з Хмельниччини, артистку Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької Д. Зелізну, генерального директора Національного будинку органної та камерної музики України Т. Стахурську, завідувача кафедри Львівської націона-

льної академії мистецтв Г. Стельмащук, заступника генерального директора Національної бібліотеки України для дітей Т. Шамаріну.

Культура і АТО. Культура та мистецтво в прифронтовій зоні

Проект Міністерства культури «Український Схід» у Шевченківські дні провів на Луганщині серію культурно-мистецьких акцій: зустрічі з митцями в бібліотеках, читацьку конференцію «Тарасові шляхи: від земних життєдайних криниць – до високостей волі та духу», виставку творів народних майстрів, показ короткометражних стрічок про Шевченка від студії «Віател», виставу «Спогад» за мотивами творів Т. Шевченка у постановці Хмельницького академічного обласного театру ляльок, святковий концерт, флешмоб з читання Тарасових віршів. Учасники проекту – сучасний кобзар, н. а. України Р. Гриньків, поет А. Полежака, співачки Л. Дедюх, О. Нестеренко, А. Рудницька – відвідали Сватове, Свистунівку, Коломийчиху, де передали до місцевих бібліотек книги, зібрані «Територією А» в рамках проекту «Територія книги».

У столиці презентовано волонтерський проект «W (Veterans, Volunteers and William)», або ж «Ветеранський театр», який триватиме близько року та у рамках якого ветерани бойових дій на сході України і волонтери зможуть вивчити англійську мову й опанувати акторську майстерність. Ініціатори заходу – громадська благодійна організація ELEOS-Ukraine та учасник бойових дій, засновник школи вивчення англійської мови І. Касьян. У рамках проекту планують поставити п'єсу В. Шекспіра «Дванадцята ніч» англійською мовою. Режисер – з. а. України О. Гнатковський, художній керівник – н. а. України, директор Івано-Франківського драматичного театру Р. Держипільський. Обидва долучилися до проекту на волонтерських засадах.

11 березня у Київському муніципальному театрі «Актор» відбулася прем'єра вистави «Схід – Захід» за п'ятьма п'єсами, написаними підлітками в рамках соціального театрального проекту «Class Act: Схід – Захід». Серед основних тем творів – кохання, війна, життя переселенців. Режисер-постановник – В. Белозоренко, у головних ролях – актори театру та кіно Р. Зюбіна та О. Жураківська.

У рамках програми міжрегіонального культурного партнерства «Український Донбас» у Краматорську, Покровську, Слов'янську Донецької та Сватовому Луганської області відбулися концерти академічного народного хору Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та пройшли вистави Ніжинського академічного українського драматичного театру ім. М. Коцюбинського. Крім того, чернігівські художники подарували 14 картин Донецькому краєзнавчому музею, фонди якого поки що втрачені.

Після п'ятирічної перерви у Слов'янську відродився Обласний конкурс читців, поетів і художників «Любіть Україну!», приурочений до 120-річчя

В. Сосюри. Раніше захід відбувався у Дебальцевому, нині окупованому. У трьох номінаціях змагалися представники 12 міст і районів області. Всього на конкурс надійшло більш як 130 заявок. Серед гостей заходу – правнук поета О. Сосюра, з. а. України Л. Колосович, критик і літературознавець С. Гальченко, місцеві письменники П. Гайворонський, М. Сіробаба, О. Яровий та інші.

День українського добровольця відзначено в Україні 14 березня різними культурно-мистецькими заходами: урочистостями, мітингами, концертами, зустрічами з бійцями, виставками тощо. Зокрема, соціально-мистецьким проектом #ПісніВійни було презентовано відео до свого 12-го синглу. Це дуєт воїна АТО, добровольця, поета, актора Р. Семисала та сестер Тельнюк. А у Черкаському обласному художньому музеї відкрито виставку фотографій О. Кромпляса «ПРОМКА» про життя і війну в Авдіївській промзоні.

2–8 березня фонд «Ізоляція» розпочав *художні резиденції* у Донецькій та Луганській областях у рамках проекту «ЗМІНА А-I-R». Художники К. Бучацька та Є. Анцигін, А. Кахідзе та Є. Самборський, О. Казьміна та Є. Королетов, а також Д. Левицький та П. Армяновський відвідали Покровськ, Бахмут та Лисичанськ і Старобільськ відповідно, де познайомилися з місцевими активістами та провели презентації своїх мистецьких практик.

Мандрує містами Луганської та Донецької областей *виставка «Схід-будинок. Усні історії в художній практиці»* – проект групи художників, які називають себе «Одос» (Одіссея – Донбас), про людей, змушених покинути свої населені пункти, щоб бути трохи далі від війни. Після Северодонецька виставка експонуватиметься в містах Золоте, Щастя, Попасна, Трьохізбенка, Станиця Луганська.

У березні в Харкові, Старобільську, Северодонецьку, Бахмуті, Слов'янську та Маріуполі презентовано *мультимедійний колаж «Безкінечна подорож, або Енеїда»*. У рамках заходу – читання Ю. Андруховичем уривків з «Енеїди», а також власних віршів й фрагментів есеїв, що резонують з поемою І. Котляревського, у супроводі барокової музики. А О. Михайлюк як режисер проекту разом з «VJ group CUBE» створила візуалізацію на основі фото.

Також *відкрито виставки*: у столичному арт-просторі «F.a.c.e. Foundation» – барельєфів у формі мішеней, виконаних із справжнього чорнозему, С. Западні «Земля», присвячену річниці анексії Криму та війни на Сході України; у Львівському Меморіальному музеї тоталітарних режимів «Територія терору» – фотографій з особистого архіву Аміни Окуєвої та робіт О. Лисицької «Аміна: життя»; у Запорізькому обласному краєзнавчому музеї – всеукраїнського мистецько-культурологічного проекту «Військово-польовий арт»; у Чернігівському обласному філармонійному центрі – живопису Л. Шиденко «Невидима варта» та інші.

Український художник і волонтер Л. Скоп започаткував у Львові *майстер-класи з малювання для демобілізованих військовослужбовців*. Зустрічі з

елементами арт-терапії він намагається організовувати щотижня. Допомагає йому у цьому львівська волонтерка М. Петришин.

У столичному кінотеатрі «Кінопанорама» розпочався презентаційний тур стрічки «Посттравматична рапсодія» за п'єсою Д. Корчинського про бійця добровольчого батальйону Сашка (режисер – П. Когут), а у Львові відбулася прем'єра художнього фільму «Тримай біля серця» про події 2014 року в Україні (режисер – В. Шалига).

МУЗИКА

XVII Міжнародний джазовий фестиваль «Єдність» 16–17 березня традиційно у Національному академічному театрі оперети в Києві зібрав 47 відомих джазових музикантів з України, Литви, Норвегії, Швеції, Італії, Угорщини, США та інших. Відкрили захід з. а. України, піаніст-віртуоз В. Соляник та вокалістка М. Видренко. Також серед українських виконавців – Е. Ізмайлов, С. Грабар, гурти «Revenko Band», «Atmawinds» та інші. У рамках фестивалю проходила виставка живопису В. Брейша та відеоінсталяцій А. Максименко. Вперше цього річ було впроваджено «Джазочитання».

145-річчю від дня народження видатного композитора, піаніста і диригента С. Рахманінова було присвячено *XX Міжнародний фестиваль «Сергій Рахманінов та українська культура»*, який розпочався у Харківській обласній філармонії 28 березня і тривав до 1 квітня. Концерти форуму зібрали виконавців з США, Японії, Франції та України і проходили у супроводі Симфонічного оркестру філармонії. У рамках фестивалю відбулася світова прем'єра стрічки французького режисера Б. Монсенжона «Мстислав Ростропович. Неприборканий смичок».

11 березня завершився *IX Міжнародний фестиваль камерної музики «Хмельницький камер фест»*, який тривав у місті більш як три тижні. У ньому взяли участь виконавці з Києва, Львова, Дніпра, Хмельницького, а також з Австрії, Швейцарії, Бельгії, Польщі, Німеччини, США та Китаю. Серед українців – піаністи А. Акбергенова, П. Гінтов та з. а. України О. Рапіта, саксофоніст І. Васячкін, а також Житомирська академічна хорова капела «Орея», Львівський камерний оркестр «Академія», Камерний та Академічний симфонічний оркестри Хмельницької обласної філармонії, струнний квінтет «Perfetto» та інші. Всього відбулося 12 концертів. Серед них: «Вечір фортепіанних концертів С. Борткевича», «Концерт музики В. Барвінського» до 130-річчя від дня народження композитора, концерт-діалог з н. а. України О. Востряковим та його учнями у програмі «Crescendo музики душі крізь призму співу», а також авторський вечір композитора, н. а. України М. Скорика.

У Житомирській обласній філармонії ім. С. Ріхтера 20–22 березня пройшов *XIV Міжнародний фестиваль майстрів мистецтв ім. С. Ріхтера*. У про-

грамі заходу – концерти Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії України, Національної заслуженої академічної капели України «Думка», симфонічного оркестру Черкаської обласної філармонії та конкурс юних піаністів.

III Міжнародний фестиваль камерної та органної музики відбувся у Львові 15–29 березня. На його концертах прозвучали твори Й. С. Баха, Ф. Шмідта, В. А. Моцарта, Дж. Бізе, Й. Л. Кребса та інших у виконанні органістів з України: С. Калініна з Харкова, Ю. Бервецького зі Львова, а також музикантів з Австрії, Франції та Польщі. Ініціатор заходу – Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка.

Протягом 14–29 березня у харківських національному академічному театрі опери та балету та філармонії тривав *Міжнародний музичний фестиваль «KharkivMusicFest»* – 7 концертів музики на будь-який смак. У програмі – симфонічні твори українських, європейських, американських композиторів у виконанні солістів і диригентів світового рівня з Австрії, Німеччини, Польщі, США та України – зі Львова, Києва, Дніпра, Одеси та Харкова. Ініціатор заходу – диригент і піаніст С. Христенко. Загалом у заході взяли участь майже 1 тис. музикантів і 6 диригентів та понад 900 дітей. Також у рамках фестивалю відбулася низка спецпроектів, присвячених святкуванню дня народження Й. С. Баха: концерт «Бах-333»; марафон «Відкрите Бах-піаніно» за участі дітей з музичних шкіл, професійних музикантів та аматорів, музичних колективів Харкова; виступи в метро в рамках всесвітньої акції «Бах в метро»; «Бах на радіо». Крім того, пройшли: акція «Art&Piano: грай яскраво» – встановлення в найбільш людних місцях міста розмальованих місцевими художниками та дизайнерами 8 піаніно; концерти для людей з особливими потребами, дітей з дитячих будинків та інтернатів, ветеранів АТО, дітей ветеранів АТО, серія лекцій для учнів загальноосвітніх шкіл районів, майстер-класи гри на піаніно та інше.

«Музика, яку ти бачиш!» – девіз *Фестивалю сучасної музики «Contemporary music days in Vinnytsia»*, який 17–18 березня відбувся у Вінницькій обласній філармонії ім. М. Леонтовича. Фестиваль – це нове обличчя Форуму молоді музики «Барви музики ХХ століття», який протягом 16 років знайомив вінничан із кращою авангардною музикою України та світу. У рамках заходу пройшли: музичний проект вокального ансамблю сучасної музики ALTER RATIO з Києва та українських композиторів М. Шалигіна, С. Луньова, М. Коломійця, О. Ретинського «MARIOLOGIA», на якому було представлено сучасну інтерпретацію літургічних григоріанських піснеспівів та оригінальні застосування незвичних комбінацій голосів та інструментів; світломузичний концерт-перформанс композитора, піаніста-віртуоза М. Шоренкова «Нитки Шоренкова»; гумористично-авангардний проект «Хвилина реклами»; показ

україномовної сценічної постановки мімодрами у супроводі інструментального ансамблю «Історія солдата» І. Стравінського, який і заклав фестиваль.

У XIII Міжнародному конкурсі юних піаністів В. Крайнева, який тривав у Харкові з 19 по 27 березня, змагалися 60 учасників з 10 країн: США, Канади, Австралії, Литви, Чехії, Грузії, Румунії, Казахстану, Австрії та України. Супровід виступів конкурсантів здійснювали академічні симфонічні оркестри: Харківської обласної філармонії та молодіжний «Слобожанський». Першу премію наші співвітчизники здобули у номінації «Дебют»: О. Федюрко з Києва та Б. Терлецький зі Львова.

Учні середніх та старших класів спеціалізованих музичних шкіл, студенти музичних училищ, коледжів та вузів України змагалися в майстерності на інших музичних конкурсах: міжнародних: X «InterSvitiaz accomusik» – на факультеті культури і мистецтв Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки у Луцьку; II піаністів ім. Д. Задора – у Закарпатській обласній філармонії; фестивалі «Золота скрипка» ім. М. Ельмана – у Тальнівській ДМШ Черкаської області; всеукраїнських: VI відкритому огляді-конкурсі юних бандуристів «Кобзарська юнь України» – у Чернігівській музичній школі № 1 ім. С. В. Вільконського; VI Всеукраїнському фестивалі «День українського баяна та акордеона» – у Житомирській музичній школі № 1 ім. Б. М. Лятошинського; III камерних ансамблів імені В. Повзуна (1 раз на 2 роки) – в Одеській національній музичній академії ім. А. В. Нежданової; I юних виконавців на народних музичних інструментах «Віртуози Сумщини» (1 раз на 2 роки) – у сумських обласній філармонії та ДМШ № 1; II Відкритому диригентів оркестрів народних інструментів – у Львівському музичному коледжі ім. С. П. Людкевича; II відкритому піаністів ім. Д. Є Задора – в Ужгородському музичному коледжі; II Регіональному виконавців на духових та ударних інструментах «Сурми над Бугом» – у Хмельницькому музичному коледжі ім. В. Заремби та інших.

ТЕАТР

З нагоди Міжнародного дня театру, який відзначається 27 березня, за вагомих особистих внесок у розвиток національної культури і театрального мистецтва, значні творчі здобутки, високу професійну майстерність державними нагородами України, у т. ч. почесними званнями, відзначено театральних діячів України. Зокрема, орденами: князя Ярослава Мудрого V ступеня – головного режисера Національної опери України А. Солов'яненка; «За заслуги» III ступеня – артиста Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка О. Богдановича, доцента кафедри Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого С. Которобая, артиста Львівського академічного обласного музично-драматичного театру ім. Ю. Дрогобича

А. Цибульського; княгині Ольги III ступеня – начальника відділу Національної академії мистецтв України Т. Ленкову.

26 березня у столичному академічному драматичному Театрі на Подолі відбулося урочисте вручення *XXVI Театральної премії «Київська пектораль»* за підсумками 2017 року. У змаганні взяли участь 20 театральних колективів столиці, було представлено 47 вистав (великої сцени – 13, камерної – 22, музичних – 7 і дитячих – 5). Вперше в історії премії з'явилася номінація «Кращий народний театр», в якій переміг народний театр «Арсенал» Центру художньої і технічної творчості «Печерськ». «За вагомий внесок у розвиток театрального мистецтва» нагороджено н. а. України Л. Кадочникову. Вистави Київського академічного театру драми і комедії на лівому березі Дніпра (режисер – Д. Богомазов): психологічна драма «Життя попереду» за твором Е. Ажара та «Дванадцята ніч, або Що захочете» за комедією В. Шекспіра, – здобули перемоги у номінаціях «Краща драматична вистава», «Краща режисерська робота», «Краща камерна вистава», «За кращу музичну концепцію», «Краще виконання чоловічої ролі» (нагороджено актора театру Л. Сомова). «За краще виконання жіночої ролі» відзначено акторку Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка А. Савченко за роль Патріції Хольман у виставі «Три товариші» за Е. М. Ремарком. Вистава «За двома зайцями» М. Старицького Національного академічного театру опери і балету України ім. Т. Г. Шевченка перемогла у номінаціях «За кращу сценографію» (нагороджено С. Маслобойщикова) та «За краще пластичне вирішення вистави» (відзначено В. Литвинова). Також нагороджено «За краще виконання ролі другого плану»: чоловічої – А. Солов'я за ролі Юрасіка та Альберта у виставі «Тату, ти мене любив?» Д. Богославського Київського академічного театру «Золоті ворота»; жіночої – К. Кистень за роль Жінки у виставі «Двоє бідних румунів, що розмовляють польською» Д. Масловської Нового драматичного театру на Печерську; «За кращу музичну виставу» – режисера В. Пальчикова з Київського муніципального академічного театру опери і балету для дітей та юнацтва за виставу «Богема» Дж. Пуччіні; «За кращу музичну концепцію вистави» – О. Бегма, вистава «Примари» Г. Ібсена Київської академічної майстерні театрального мистецтва «Сузір'я». Крім того, відзначено кращий режисерський та акторський дебют та ін.

За підсумками тогорічного театрального року (у полі зору столичні прем'єри) визначено лауреатів *театральної премії «Дзеркало сцени»*, засновником якої є тижневик «Дзеркало тижня. Україна». Переможцем став колектив молодих акторів вистави «Дванадцята ніч» В. Шекспіра Київського театру драми і комедії на лівому березі Дніпра: М. Тихомиров, М. Заниборщ, А. Пустовіт, Х. Люба, О. Рудинський, П. Шпегун, О. Коваль, О. Бегма, М. Дадалев, Є. Григор'єв, О. Боднар, А. Шемет, М. Кириченко, Б. Савенко, Г. Павлик, О. Гоцуляк.

31 березня відбувся *гала-концерт «Сліпуча молодість класики»*, присвячений 150-річному ювілею Національної опери України. У програмі – фрагменти з резонансних балетів і опер, арії, романси, танцювальні номери у виконанні талановитих артистів: Д. Недака, Т. Льозової, В. Дитюка, Д. Кузьміна, Яна Вання, М. Сухорукова, К. Бахрідінової, Г. Муромцевої, Т. Калінкіної, Ю. Москаленко, Я. Ткачука та А. Шевченко.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національна опера України – балету «Діти ночі», створеного спеціально для українських зірок балету К. Кухар і О. Стоянова, автор – О. Абдукарімов, музика – А. Вівальді та М. Ріхтера; Національний академічний драматичний ім. І. Франка – «Дорога Памела» за п'єсою Д. Патрика; Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – бенефісу н. а. України Л. Кадочникової «Актрисі завжди вісімнадцять...» за п'єсою Д. Маррела «Спогади»; національний академічний оперети – музичного шоу «Зачаровані весною» (спільний проект театру з О. Скрипкою); академічний «Колесо» – трилеру «Double double (дабл дабл)» Е. Еліса, Р. Рііса; академічний «Молодий» – опери без музики «Insensu» Д. Димитриадіса, «Куди піти?» за мотивами оповідань А. Чехова, балету «Автор» А. Герус; академічний драматичний на Подолі – «Віра, Надія, Любов» за повістю О. Купріна «Яма»; Новий драматичний на Печерську – науково-практичного блокбастера «Світ в горіховій шкаралупі» за С. Хокінгом та В. Шекспіром.

Традиційно у кінці березня на *VIII Міжнародний фестиваль клоунів і мімік «Комедіада»* в Одесу з'їхалися кращі представники цього виду мистецтва з України, Ізраїлю, Італії, Іспанії, Німеччини, Японії та інших країн. Цьогоріч, окрім конкурсної програми, було проведено виставку гравюр «Розвиток пантоміми та клоунати в Західній Європі», клоунську лабораторію «Поділися досвідом», на якій його учасники обговорили найактуальніші питання сучасної клоунати і пантоміми та інше. Нагороду за кращий трюк отримав київський дует «Crazy family» – Н. та А. Кримські, а приз глядацьких симпатій дістався киянці О. Єгоровій з сценічним псевдонімом La Losa.

Визначено переможців *Всеукраїнського огляду-конкурсу «Прем'єри сезону 2016/2017»*, який щороку проводить Всеукраїнська громадська організація «Український центр міжнародної спілки діячів театру ляльок УНІМА-Україна». У конкурсі взяли участь 20 театрів України, які презентували 34 прем'єрні вистави зазначеного сезону. Це академічні обласні театри ляльок з Вінниці, Запоріжжя, Миколаєва, Одеси, Полтави, Рівного, Ужгорода, Херсона, Чернівців, а також академічні театри ляльок: київські – муніципальний та «Замок на горі», Львівський «І люди, і ляльки» та інші. Кращими виставами визнано: для дітей дошкільного віку – «Солом'яний бичок» за п'єсою С. Ципіна Волинського академічного обласного театру ляльок; для дітей шкільного віку – «Золоторогий олень» за поемою Д. Павличка Львівського академічного обласного театру ля-

льок; для сімейного перегляду – «Василина» за мотивами народних казок Тернопільського академічного театру актора і ляльки; для молоді і дорослих – «Уявно хворий» Ж. Б. Мольєра Харківського державного академічного театру ляльок ім. В. А. Афанасьєва.

Упродовж 21–31 березня у Сумському обласному академічному театрі драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна тривав *VI Фестиваль театрального мистецтва «ЧеховФест»*, у рамках якого цьогогоріч вперше діяла окрема сцена «Інтеграція». На ній артисти представили **життєствердні** вистави, які допомогли їй учасникам пережити важкі життєві обставини: переселення з Криму та Донбасу через анексію та неоголошену війну; відсутність батьківської опіки; наркотичну залежність. Серед них – документальна постановка «Останній вагон» – проект Національного театру ім. І. Франка та Міжнародної антинаркотичної асоціації. Відкрився форум виставою Київського театру «Актор». Також участь взяли: столичні «Молодий театр» та PostPlayТеатр, Львівський академічний театр естрадних мініатюр «І люди, і ляльки», обласні українські музично-драматичні театри з Сум, Івано-Франківська, Северодонецька Луганської області та інші. Серед акторів – Н. Сумська, А. Хостікоєв, А. Роговцева, О. Вертинський, Т. Яценко, А. Сеїтаблаєв та ін.

24 вистави 16 театрів із Дніпра, Запоріжжя, Кривого Рогу, Павлограда та Кам'янського взяли участь у *XXVI Фестивалі-конкурсі на здобуття вищої театральної нагороди Придніпров'я «Січеславна – 2018»*, який пройшов 15–25 березня у Дніпровському академічному театрі драми та комедії. Гран-прі за найкращу виставу отримали: для дорослих – Дніпровський драматичний молодіжний театр «Віримо!» за виставу «На краю світу» М. Лєскова; для дітей – Криворізький академічний театр музично-пластичних мистецтв «Академія Руху» за виставу «Аліса в Задзеркаллі» за Л. Керролом.

11 березня у Дніпрі *IV Всеукраїнський фестиваль вуличного мистецтва* оголосив переможців. Ними стали: Д. Буйвал з Сум, що працює в жанрі «жива статуя» та лялькар С. Соловійов з Житомира.

Професійні театральні колективи Сумщини впродовж трьох тижнів змагалися на *IV Обласному конкурсі театрального мистецтва «Сумська Мельпомена»*, який завершився у Сумах 14 березня. У рамках заходу в обласних театрах драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна і для дітей та юнацтва показано шість прем'єрних вистав. Перемогу у номінаціях «Прем'єра року» та «Вистава року» здобули постановки Сумського обласного театру для дітей та юнацтва: «Попелюшка» за Ш. Перро та «Дуже проста історія» за М. Ладо відповідно.

У Чернівцях 1–4 березня проходив німецькомовний *II Театральний фестиваль «Брехт Черновіц»*. Молодіжні акторські трупи з Києва, Житомира, Кременчука, Чернівців та румунського міста Тімішоари впродовж чотирьох

днів на сцені Центрального палацу культури показували німецькомовні вистави.

У театрах України відбулися прем'єри вистав: *Вінницькому* обласному українському академічному музично-драматичному ім. М. К. Садовського – «Ассоль» П. Морозова за мотивами повісті О. Гріна «Червоні вітрила»; *Дніпрорівському* академічному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – «Украдене щастя» І. Франка; *Дніпропетровському* академічному обласному українському молодіжному – «Гравці» М. Гоголя; *Житомирському* академічному українському музично-драматичному ім. І. Кочерги – музичної комедії-жарту «Пошились у дурні» М. Кропивницького; *Закарпатському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв – карпатської притчі «Вуйцьо з крилами» О. Гавроша за мотивами оповідання «Старигань з крилами» Г. Гарсія Маркеса; *Івано-Франківському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. І. Франка – комедії «Любов до гробу» за мотивами п'єси А. Ніколаї; *Київському* академічному обласному музично-драматичному ім. П. К. Саксаганського – трагікомедії «Єва з апельсинами» А. Ніколаї; *Луганському* обласному українському музично-драматичному – комедії «Мірандоліна» К. Гольдоні та мелодрами «Ідзана-мі» Т. Іващенко; *львівських:* національному академічному опери та балету ім. С. Крушельницької – одноактних балетів – «Дрібнички» В.-А. Моцарта, «Гамлет» на музику П. Чайковського і «Любов-чарівниця» М. де Фальї, ім. Лесі Українки – алегоричної комедії «Боженька» за п'єсою В. Печейкіна, академічному духовному «Воскресіння» – комедії «Вечеря з дурнем» Ф. Вебера, Першому академічному українському для дітей та юнацтва – stand-up комедії «Про що мовчать чоловіки, або Дикун FOREVER» Р. Беккера; *Миколаївському* академічному художньому російському драматичному – трагікомедії «Емігранти» С. Мрожека та комедії «Дванадцята ніч» В. Шекспіра; *одеських:* національному академічному опери та балету – хореографічної шоу-казки «Пригоди оленяти Бембі» за мотивами роману Ф. Зальтена «Бембі», музичної комедії ім. М. Водяного – мюзиклу «Оскар», музика М. Самойлова, лібрето М. Самойлова та С. Петрова за п'єсою К. Ман'є, обласному академічному російському драматичному – музичної драми «Захід» за п'єсою І. Бабеля; *Полтавському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. М. Гоголя – трагедії «Страшна помста» за М. Гоголем; *Рівненському* обласному академічному музично-драматичному – драми «Земля» за мотивами однойменної повісті О. Кобилянської; *Сумському* обласному академічному драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна – комедії «Смішні гроші» Р. Куні та абсурдної комедії «Танго» С. Мрожека; *харківських:* національному академічному опери та балету ім. М. В. Лисенка – опери «Отелло» Дж. Верді, академічному українському драматичному ім. Т. Шевченка – трагікомедії «Самогубець» за

мотивами п'єси Н. Ердмана; *Херсонському* обласному музично-драматичному ім. М. Куліша – мюзиклу «Моя мрія – Бродвей» С. Новачука; *Хмельницькому* обласному академічному музично-драматичному ім. М. Старицького – комедії «Божевільна ніч, або „№ 13“» Р. Куні; *Черкаському* академічному музично-драматичному ім. Т. Шевченка – комедії «Гормон кохання, або Тестостерон» А. Сарамоновича; *Чернівецькому* академічному обласному українському музично-драматичному ім. О. Кобилянської – комедії «Дванадцята ніч» В. Шекспіра; *Чернігівському* обласному молодіжному – комедії «Собаче серце» О. Червінського за творами М. Булгакова.

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

XVI Міжнародна виставка-конкурс сучасного мистецтва «Український Тиждень Мистецтв» з щорічною темою «Топологія сучасного мистецтва» пройшов 14–19 березня у Центральному будинку художника. У програмі заходу – виставка-ярмарок, конкурси живопису, графіки, скульптури, фотографії, декоративно-вжиткового мистецтва, художнього текстилю, дизайну, майстер-класи, лекторії, творчі зустрічі та пленери.

У Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький арсенал» 1 березня відкрито та триватиме до 6 травня *виставка «Flashback. Українське медіамистецтво 1990-х»*. Проект продовжує серію виставок «Арсеналу», присвячених історії сучасного українського мистецтва – іменам, явищам, школам, періодам. Куратори – О. Соловйов і С. Савчук. В експозиції, яка складається з різних смислових і типологічних частин, як-от соціальний час, візуальна експозиція, кіно-, відеодокумент, медіа-інсталяція, – роботи художників, які працювали або експериментували в медіа-арті: В. Бажая, А. Блудова, А. Боярова, Г. Вишеславського, О. Гнилицького та ін. У рамках освітньої програми виставки відбулися лекції О. Брюховецької та Б. Шумиловича.

Фонд «Ізоляція» оголосив результати *Open Call для українських митців на тему довкілля*, який тривав у креативній спільноті IZONE з 10 по 30 березня. Проект складався з низки інтенсивних майстер-класів, розробки самостійних проектів та презентації 29 березня результатів у форматі невеликої тижневої виставки під назвою «Куди далі? Мистецтво і довкілля». З 112 заявок з 22 міст України було обрано 26 проектів таких авторів: В. Ареф'єва, О. Березовського, К. Гнилицької, І. Замуруєвої, Б. Кашапова, П. Лисого та інших. Захід відбувся за підтримки Посольства США в Києві у співпраці з київським Університетом ім. Б. Грінченка, ляльковим театром StoneLion Puppet Theatre й організацією Project Central (США).

29 березня у фонді «Ізоляція» відкрито *виставку «Нові притоки»* – підсумок проекту American Arts Incubator in Ukraine, який пройшов у березні у креа-

тивній спільноті IZONE. На виставці представлено п'ять проектів від 32 українських митців, які використовують спекулятивний дизайн, уявляючи майбутнє архітектури, соціальних інститутів та екосистем в Україні та вздовж Дніпра. Всі проекти працюють з темою української національної ідентичності та культурної спадщини і включають цифрові рендери, 3D-принти, роботи на текстилі, відео та проєкції. Серед учасників – А. Борисова, О. Клочко, Н. Лойко, О. Сусленко та інші.

Живопис, цифрове мистецтво, поезію та музику об'єднав *проект «Life must go on»*, який упродовж березня проходив у муніципальній галереї «Лавра». Мультимедійне шоу створено на основі поезії Л. Костенко. Філософську складову поезії було представлено у візуальних образах цифрового мистецтва. Одноразово тут презентували серію живопису «Ніч» Л. Студницької. Всю кольорову гаму робіт виставки можна побачити тільки в повній темряві. Автори проекту – столична digital-група Skilz та Л. Студницька.

Протягом березня у столиці відкрито виставки: у Центральному будинку художника – П. Всеукраїнську жіночого портрета, живопису О. Чередниченка «Райська країна», В. Немири «Неологізми», А. Гудзикевича та М. Журикової «Symbiosis», станкового та монументального живопису Л. Литвина; у Національному заповіднику «Софія Київська» – художніх емалей та скла, бронзової пластики українських митців «Вогонь і світло» (спільний проект Заповідника та Дирекції художніх виставок України); у Національному музеї «Київська картинна галерея» – робіт В. Ралко «Резерв»; у Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» – наївного мистецтва М. Нелеп; у Музеї історії Києва – сучасного мистецтва «Нафталін», живопису, фотографій, інсталяцій, хеппенінгу, відео та анімації 52 українських художників «iFashion-Art»; у НКММК «Мистецький арсенал» – «Алергія/Rewind» з серії виставок відеоінсталяцій, створених українськими художниками у рамках майстер-класів «Екранні презентації: новий вимір»; у Музеї-майстерні І. П. Кавалерідзе – робіт Р. Петрука «Ритми мовчання»; в Українському фонді культури – творів С. Носка та Л. Стельмах; у Національній бібліотеці імені Ярослава Мудрого – живопису В. Слєпченка «Літературна еліта України» з проекту «Обрані часом»; **у галереях, арт-центрах та креативних просторах:** «Art Ukraine gallery» – скульптури С. Ахмаді, Ю. Беляєвої, М. Вайди, М. Ващук та ін. під назвою «Більше ніж скульптура»; «Barvy» – творів учасників мистецького об'єднання 90-х років «Сквот на Олегівській» (І. Коновалова, С. Корнієвського, А. Варварова та ін.) «Навколо кута»; «Bereznitsky Aesthetics» – Omnia Voivat «Прокрастинація»; «Closer» – мультидисциплінарного проекту А. Белова «Cybele» за участі Д. Косміної, О. Казьмін і К. Яценко; «Dymchuk Gallery» – робіт колективу Fantastic Little Splash; «IZONE» – живопису О. Вороніної, А. Сіренко, О. Кузнєцової; «Nebo Art Gallery» – живопису та робіт на папері, ви-

конаних у стилі поп-арт, Д. Микитюк «VONA»; «Port creative Hub» – ілюстрацій до Кодексу про адміністративні правопорушення Д. Чичкана; «School of visual communication» – колажів І. Вале «Рефлексія»; «Tauvers» – робіт О. Рондяк «Ідентичність, перервана»; «Дерево життя» – живопису М. Сілагіної «Пробудження»; «Дукат» – живопису, графіки та скульптури М. Вайсберга, А. Горської, В. Петрова та ін. «NUDE»; «Карась Галереї» – творів А. Сидоренка «Клінічна картина», живопису П. Бевзи «Проникнення»; «Триптих Арт» – робіт В. Колосова «У зоні контрастів», живопису О. Глумакова «Християнські мотиви»; «ЦеГлинаАрт» – малої керамічної пластики, панно провідних українських митців та студентів художніх навчальних закладів під назвою «Фактура»; «Щербенко Арт Центрі» – робіт С. Кайдака «Зоопатія», творів А. Жмайло та В. Бланш «IMPERSONATION»; «Я Галереї» – графіки на офісному папері І. Яновича «Folder», живопису Д. Молдованова «Післямак»; в аукціонному домі «Золотий Перетин» – робіт учасників сучасного мистецтва художнього об'єднання «Живописний заповідник»: Т. Сільваші, О. Животкова, А. Криволапа та інших; в арт-хабі Головоштамту – робіт донецького художника Р. Мініна; на станції метро «Золоті ворота» в Києві – фотографій солістки гурту ONUKA Н. Жижченко на тлі мозаїк на різних станціях київського метро з інформацією про мозаїку і музику ONUKA (спільна ініціатива фонду «Ізоляція», Київського метрополітену і гурту ONUKA) та інші.

У Дніпрі 22–29 березня відбувся *I Фестиваль сюрреалізму*. У залах Музею українського живопису було представлено живопис, графіку, скульптуру, інсталяції близько 20 українських митців: В. Бузмакова, Д. Сури, В. Мельника, О. Резніка, С. Моторного та інших. У рамках заходу пройшла низка перформансів та виступів гуртів, які грають електронну музику. Куратор фестивалю – І. Куделін.

У Львові започаткували міжнародну премію для молодих майстрів художнього скла – *Премію ім. А. Бокотей*. Її лауреатом став випускник Львівської національної академії мистецтв К. Білан. Фундатори відзнаки – н. х. України, академік Національної академії мистецтв України А. Бокотей та Галерея «Грінвейв» з міста Усі (КНР).

16 березня у харківському «ЄрміловЦентрі» презентовано фінальну виставку робіт учасників програми «SWAP: UK/UKRAINE» – щорічної програми резиденцій Британської Ради в Україні для художників та кураторів. В експозиції – твори британських та чотирьох українських художників: П. Карпової, М. Куликовської, А. Лапова, В. Воротнєва, які брали участь у мистецьких резиденціях в Україні та Великій Британії впродовж 2017-го.

У містах України було розгорнуто виставки: у *Вінниці* – робіт Л. Гринюка; у *Житомирі* – живопису О. Славової «7 небо»; у *Запоріжжі* – «Чарівний світ пластики ХХ століття» (вироби з порцеляни, фаянсу, бронзи,

металу), живопису В. Баранника-Дорошенка, І. Гресик, Н. Дерев'янка та інших «Мальовничі квіти»; в *Івано-Франківську* – живопису Т. Білоус «Від заходу до світанку»; у *Кропивницькому* – живопису і графіки Н. Соловйової «Башти та шпилі старого Єлисаветграда», робіт лауреатів обласної премії у галузі архітектури, геральдики та вексилології і декоративно-прикладного мистецтва ім. Я. Паученка «Традиції та новаторство в декоративно-прикладному мистецтві Кіровоградщини», творів Ю. Гумирової «Графіка і Я»; у *Луцьку* – творів студентів Волинського коледжу культури і мистецтв ім. І. Ф. Стравінського «Ми і місто», живопису В. Кирилкова; у *Львові* – робіт митців з усієї України «Весняний салон», інсталяцій О. Кузюри «Втрачена присутність», скляних скульптур Ісуса та апостолів А. Бокотея «Тайна Вечеря», абстрактного живопису Н. Буряк «Міжсезоння», творів Б. Збриського, Л. та М. Рибенчуків «Священні вершини Карпат», робіт О. та І. Войтовичів «Енергія UA», живопису та графіки С. Андрусіва, В. Боднарчука, О. Волошенка, О. Малишка та інших «КераМіка», робіт П. Плитки-Горицвіт «Гуцульський світ», де окремим експонатом є писанки, розмальовані І. Шкрібляком; у *Миколаєві* – живопису Ю. Гуменного «Жінки – як квіти»; в *Одесі* – скульптури А. Надуди «Проростання/Sprouting», живопису М. Брюханової, С. Міхалевич, Я. Барабаш; у *Полтаві* – флоромозаїчних об'ємних панно О. Літус «Зацвіла в долині червона калина...», графіки В. Кузьменка «По країнах і континентах»; у *Сумах* – живопису М. Жулинського, робіт А. Байтенової «Територія театру»; у *Тернополі* – живопису А. Петушинської, творів В. Костирка «Художник і модель»; в *Ужгороді* – творів членів Закарпатської організації НСХУ на великодню тематику, робіт 64 художників під назвою «Графічне Закарпаття», живопису та кераміки О. Кондратюк та Ю. Єгорової-Рогової, живопису та декоративно-вжиткового мистецтва А. Пузакулича, О. Гораль, Н. Шандор та ін. «Несподівані зустрічі», живопису Т. Годвана, Я. Катран, О. Перест, Є. Цапа та ін. «Майже весна», робіт І. Ілька «Світку ти мій, Верховино», живопису Л. Павлишин «Квіти-Грації» та Р. Глюка, у *Харкові* – творів О. Скицюк, О. Кулик, О. Жернової, О. Опарія та інших «Порцеляновий ренесанс України»; у *Хмельницькому* – творів Н. Храмової «Легкий настрій», робіт В. Сірук, О. Данилицької, М. Мокляка «Солом'яне мереживо»; у *Черкасах* – кераміки та живопису творчої родини А. Драча, О. Кізяної та їхньої доньки під назвою «Світ кольору і глини», творів А. Кравченко та О. Шепенькова «Щось цікаве...»; у *Чернігові* – живопису та графіки В. Олешко «Гармонія весни» і С. Тонканова «Перше тепло», плакатної графіки членів клубу ілюстраторів, дизайнерів і графіків «Pictoric» «Діячі України» та інші.

ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

За підтримки Міністерства культури України у Києві з 19 по 22 березня пройшов *Міжнародний юнацький конкурс-фестиваль класичного танцю*

«Гран-Прі Київ». У ньому взяли участь близько 70 танцівників з провідних балетних шкіл України та Іспанії, Італії, Норвегії, Німеччини, Туреччини, США, Південної Кореї. Фінальний гала-концерт переможців конкурсу відбувся у Національній опері України. Гран-прі виборола студентка Київського державного хореографічного училища А. Мільяченко.

З 11 по 18 березня тривав в Одеському національному академічному театрі опери та балету класичного балету *хореографічний фестиваль, присвячений 200-річчю М. Петіпа*. Центральною подією став концерт «Геній хореографії», на якому було показано фрагменти із балетів «Арлекінада» та «Пробудження Флори» на музику Р. Дріго, «Коник-Горбоконики» на музику Ц. Пуні, «Коппелія» на музику Л. Деліба та інші. Також було представлено три репертуарні постановки театру з хореографією М. Петіпа – «Спляча красуня» П. І. Чайковського за мотивами однойменної казки Ш. Перро, «Лебедине озеро» П. І. Чайковського і «Баядерка» на музику Л. Мінкуса.

КІНОМИСТЕЦТВО. КІНОВІДЕОПРОКАТ

Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини «Docudays UA» відбувся у Києві 23–30 березня. У програмі – 62 фільми з 36 країн світу, з них – 11 українських стрічок. Всього – понад 80 учасників, з них більш як 50 – іноземці. Цьогорічна тема заходу – «Рівні рівності». У рамках заходу працювали шість секцій, зосереджених на найпомітніших дискримінаціях усіх країн світу: ейджизм, фемінізм, історії про людей із фізичними вадами, ЛГБТ-кіно, дискримінація на релігійному підґрунті, неонацизм. У міжнародному конкурсі «DOCU/Світ» фільми змагалися у двох номінаціях: «DOCU/Права», у якій перемогла стрічка української режисерки А. Горлової «Явних проявів немає» про жіноче обличчя війни і про травму, перед якою усі рівні, та «DOCU/Життя». Вперше на фестивалі відбувся національний конкурс повнометражних стрічок «DOCU/Україна», куди було відібрано 6 національних прем'єр. Головну нагороду отримав фільм Д. Лавриненка «Веаюфром». До програми «DOCU/Коротко» увійшли короткометражки від українських та іноземних авторів. Приз глядацьких симпатій отримала стрічка «Перша сотня» про активістів Майдану (режисери – Я. Пілунський, Ю. Шашкова, Ю. Грузінов).

Крім того, у рамках фестивалю було представлено фільми, підготовлені журналістами «Крим.Реалії» з використанням відеоматеріалів, знятих на анексованому півострові: «Крим. Нескорений», «Крим. Переможців не судять», «Непохитний Балух. Вирок» та інші. Відбулися прем'єри українських стрічок: документальної О. Течинського «Дельта», А. Загданського «Михайло і Даниїл», репрем'єра хроніки Л. Могилевського (Л. Могі) «Документи епохи» про Україну 1918–1928 років у супроводі музики міні-оркестру «Сон Сови». 24 березня пройшов перегляд документального фільму Ф. Вайземана «Ex Libris: The New

York Public Library» про Нью-Йоркську публічну бібліотеку, а наступного дня – дискусія про трансформацію бібліотек у сучасному світі. Вперше у рамках заходу було показано фільми з тифлокоментарем для незрячих людей та відбувся майстер-клас із їхнього виготовлення для кінематографістів. Серед іншого – майстерня документального кіно «DOCU/Клас», простір для дітей віком від 3 до 14 років «DOC/Садок», правозахисна програма «Rights now», проект «Жива бібліотека» та багато іншого.

Відбулися прем'єри українських фільмів: анімаційної стрічки «Вкрадена принцеса: Руслан і Людмила», режисер – О. Маламуж; документальної стрічки «Україна. 100 днів над прірвою» про період безвладдя в країні навесні 2014 року, режисери – Т. Терещенко, О. Гуськов та ін.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

З 15 березня для відвідувачів зони відчуження відкрито *музей «Зірка Полин» у Чорнобилі*. Тут зібрано фотографії, на яких можна простежити історію перетворення зони відчуження з місця ядерної катастрофи в зону впровадження новітніх технологій і лабораторію «просто неба». Крім того, на території музею постійно демонструються унікальні кадри з найпопулярніших для відвідування місць: міст Чорнобиль та Прип'ять, градирень і об'єкта «Дуга».

На відзначення 90-ї річниці від дня народження художника Ю. Химича у Національному заповіднику «Софія Київська» з 21 березня експонується виставка його творів з фондів заповідника та збірки родини художника під назвою «*Страсті за Юрієм: копії стінопису дерев'яних церков Галичини та Закарпаття*». Серед представлених робіт – копії стінопису дерев'яних храмів Потелича і Дрогобича Львівської області, виконані Ю. Химичем у 1958–60 рр., які довгий час не експонувалися. Виставка триватиме до 2 травня.

Ремеслам та професіям XIX та XX століть присвячено виставку «*У кожного діла свій запах і смак...*», яку відкрито 27 березня у Національному музеї «Київська картинна галерея». Експонуються понад 80 творів живопису, графіки, скульптури, декоративно-вжиткового мистецтва з колекції музею. Це твори Б. Патерсена, О. Варнека, О. Реджіо, П. Сведомського, О. Орловського, З. Серебрякової, Б. Кустодієва, М. Реріха, В. Сурикова, Є. Лансере, І. Гінцбурга, Т. Яблонської та багатьох інших.

У Національному музеї українського народного декоративного мистецтва з 29 березня експонується *виставка «Замки та палаци України. Графіка XIX – першої третини XX ст.»* з колекції Львівського історичного музею. Значна частина з 50 представлених графічних творів – це літографії, виконані з малюнків художника Н. Орди, літографії художників-граверів А. Лянге, К. Ауера, М.-Б. Стенчинського, які працювали у Львові, та ін. Виставка триватиме до 30 квітня.

У музеях України було розгорнуто виставки: у національних: мистецтв ім. Б. та В. Ханенків – китайського архітектурного пейзажу «Палац у горах» з фондів музею; ім. Андрея Шептицького – живопису М. Фіголя; в обласних краєзнавчих: Волинському – театральних ескізів, афіш, костюмів, програмок театральних вистав, фотографій тощо під назвою «Театр і Майстер», яка відтворює історію Волинського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка; Рівненському – живопису «Волинь у спогадах Г. Косміади (1886–1967). Експонується вперше»; Чернівецькому – робіт В. Жаворонкова; в обласних художніх: Сумському ім. Н. Онацького – «Стара колекція – джерело створення музею» – експонатів з колекції О. Гансена (порцеляна, скло, килими, графіка, полотна вітчизняних та закордонних художників), яка стала основою сучасного художнього музею; Закарпатському ім. Й. Бокшая – живопису «Історія. Триста шістдесят градусів» під патронатом країн Вишеградської четвірки; Кіровоградському – художніх творів «Театральна мекка серед степу» до Міжнародного дня театру; у Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України – «Реліквії єврейського світу Галичини», присвячену 85-й річниці Виставки єврейського художнього промислу у Львові; в Чернігівському обласному історичному – артефактів часів козаччини з колекції українських старожитностей, яку зібрав та подарував громаді Чернігова громадський діяч і меценат В. Тарновський та інші.

Всеукраїнський науково-практичний семінар «Досвід партнерства художніх музеїв та навчальних закладів образотворчого напрямку» відбувся 15–16 березня у Харківському художньому музеї. У ньому взяли участь співробітники Донецького, Кіровоградського, Сумського, Херсонського, Чернівецького обласних художніх музеїв, викладачі навчальних закладів образотворчого напрямку з Харкова та області, Дніпра, Одеси, Полтави, Вінницької, Черкаської, Хмельницької областей. У програмі семінару: пленарні засідання, обмін досвідом, доповіді, круглий стіл, виставки живопису, зокрема, творів викладачів навчальних закладів Харкова та області «Чарівний пензель» та інше.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

15 березня у Полтавській обласній бібліотеці для дітей ім. П. Мирного, а 20 березня – у Національній бібліотеці України для дітей, стартував *Всеукраїнський тиждень дитячого читання «Ми читаємо завзято, а читання нам – це свято»*, який охопив усі дитячі бібліотеки країни. Участь у відкритті взяли письменники, художники-ілюстратори, видавці та інші. У програмі заходу – тиждень екстрім-читання, театралізовані дійства, вистави, презентації, шоу, зустрічі з письменниками, читацькі челендж-програми за індивідуальним вибором, літературні інтерактивні розваги та багато іншого. Крім того, у НБУ для дітей відбувся круглий стіл «Посіємо в дитячі душі любов до книги», на якому було

розглянуто актуальні проблемні питання дитячого і сімейного читання, та конкурс книжкової краси III тисячоліття.

У Національному університеті «Києво-Могилянська академія» 29–30 березня відбулася *VI Міжнародна науково-практична конференція «Наукова комунікація в цифрову епоху»*, яка об'єднала учасників із провідних вищих навчальних закладів, наукових установ, видавництв і бібліотек України, Азербайджану, Нідерландів, Польщі й Угорщини. Предметом обговорення стали питання про національні та міжнародні проекти доступу до наукової інформації, наукометричні й бібліометричні інструменти оцінки наукових досліджень і їхню цифрову підтримку, відкриту науку, створення та використання наукових електронних ресурсів, інтелектуальну власність у цифрову епоху та інше.

Різними бібліотечними заходами відзначено ювілеї українських літераторів: 130-річчя А. Макаренка; 120-річчя В. Сосюри та М. Марфієвича; 115-річчя Н. Забіли; 80-річчя О. Лупія, *а також:* 230-річчя румунського і молдавського письменника Г. Асаки; 190-річчя норвезького драматурга, поета, публіциста Г. Ібсена та ін.

ЛІТЕРАТУРА

15–18 березня в Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім» пройшла *книжкова виставка «Київська весна»*. Для відвідувачів працював «Літературний салон», де можна було поспілкуватися з відомими письменниками сучасності й початківцями, відбулися презентації книжкових новинок, літературні зустрічі, семінари, художні автограф-сесії, відкриті дискусії з питань мистецтва книги та проблем книговидання та традиційна благодійна акція по збору книг для юних жителів Донецької та Луганської областей.

XII Книжкова толока зібрала 16–18 березня у Миколаєві письменників з усіх регіонів країни. Серед них: В. Биньо, Б. Кухта, У. Дудок, Б. Синякевич та ін. Цього року захід присвятили 150-річчю Товариства «Просвіта». У рамках заходу пройшли зустрічі з письменниками у школах, конференція, автограф-сесії, майстер-класи, фотозона із висловами відомих письменників, для підлітків – презентації, майстер-класи та інше.

За участі видавців, авторів, літературних критиків і журналістів 23–25 березня у Житомирі відбувся *II Книжковий форум «Дієслово»*, на якому свої книги представили 15 видавництв. У програмі заходу – творчі зустрічі, книжкові презентації, круглі столи та дискусії на тему сучасної української літератури. Серед відомих учасників форуму – С. Лазо, А. Полежака, І. Роздобудько, І. Жук та інші.

Визначено лауреатів цьогорічної *Міжнародної літературної премії ім. М. Гоголя «Тріумф»*. Її засновник – Міжнародна літературно-мистецька ака-

демія України, яка об'єднує відомих письменників, перекладачів, науковців та журналістів із 55 країн світу. Було отримало понад 700 пропозицій на здобуття гоголівської відзнаки з усіх областей України та із закордону. За визначний внесок в українську літературу відзначено письменника та перекладача В. Барку, помертню – історика української літератури Ю. Шевельова (Шереха) та поета-гумориста П. Глазового. Також нагороджено письменників: О. Чепку з Умані Черкаської обл. за книжки «Будить березень берізки» та «Збережімо природу!», Л. Капелюшного з Одеси – за книгу «Дике поле», Я. Савчина з Івано-Франківської області за книжку прози «Вічні рути», М. Ткачівську з Івано-Франківська за книжку «Я і мій Дон Жуан» та ін.

Лауреатом премії ім. Шолом-Алейхема за найкращі літературно-мистецькі твори, які популяризують духовно-культурні надбання українського та єврейського народів, сприяють поширенню позитивного іміджу України в світі, стала поетеса М. Кіяновська за книгу «Бабин Яр. Голосами».

Нагороджено переможців II Всеукраїнського конкурсу кращих творів на сільську та аграрну тематику, започаткованого Аграрною партією України, видавництвом «Саміт-книга» та Українською бібліотечною асоціацією. Найкращим прозаїком став В. Пузік з Одеси, а найкращим поетом – О. Міфтахова з Кременчука Полтавської області, спеціальну відзнаку В. Скоцика отримала львів'янка Я. Вілл.

Книгарня «Є» вперше запустила в продаж примірники інклюзивної літератури – це книга «Українські менестрелі». На її сторінках – надрукована збільшеними літерами та рельєфно-крапковим шрифтом Брайля оповідь про кобзарське мистецтво з особливими ілюстраціями – тактильним зображенням кобзи і бандури. Крім того, автори проекту пропонують аудіоверсію книги, яку можна завантажити за спеціальним тактильним QR-кодом.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

Вишиванки, корсетки, крайки, спідниці, очіпки – усе це демонструвалося майстринями з різних куточків України 30 березня у Києві на Фестивалі автентичного українського одягу «Жінка - джерело любові». Крім того, у пограмі заходу – українські пісні, танці, вірші та інше.

Фестивалями та конкурсами писанок, майстер-класами, виставками у регіонах України розпочалося святкування одного з найбільших християнських свят – Великодня. Зокрема, у Львові 29 березня стартував VIII «Фестиваль писанок», усі експонати якого розмальовані вручну традиційними писанковими орнаментами, квітами, зображеннями Т. Шевченка, львівськими та релігійними мотивами, абстракцією відомими львівськими художниками та дітьми з художніх шкіл. Родзинка заходу – в'язана писанка львів'янки Н. Іванків. А в Ужгороді розпочався IV Обласний фестиваль-конкурс «Воскресни, писанко». Свої ро-

боти, виконані в різних техніках, на 57-ми «писанкових» деревах представили умільці з усіх регіонів краю. Цього разу захід увійшов до Національного реєстру рекордів України «за найбільшу кількість „великодніх дерев” на одній локації – приблизно 17 тис. писанок». У Луцьку відбулася ХХІІ Виставка-конкурс «Писанковий дивосвіт», в експозиції якої було представлено 720 писанок, створених руками 225 юних художників. Крім того, пройшли виставки: у Закарпатському обласному музеї народної архітектури та побуту – «Світ писанки» з виробами майстринь краю – Е. Левадської, Н. Вербищук, Л. Матіко та інших; у луцькому Музеї волинської ікони – «Великодній дивосвіт», основаної на колекції пасхальних сувенірних яєць, які закладу подарував митрополит Нифонт (Солодуха); у Харківському історичному музеї ім. М. Ф. Сумцова – «Таємниці слобожанської писанки» та інші.

«На зустріч...» – тема *XIV Міжнародного фестивалю дитячо-молодіжної творчості та педагогічних інновацій «Кубок України з художньої творчості»*, який тривав впродовж 21–25 березня у Центральному будинку художника НСХУ. На виставці-конкурсі було представлено роботи з живопису, графіки, скульптури, декоративно-вжиткового мистецтва вихованців дошкільних, середніх загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів, школярів та учнів студій, гуртків, центрів позашкільної роботи, а також творчих об'єднань дітей і молоді, дитячих художніх шкіл, коледжів віком від 3 до 21 року. Також в рамках заходу пройшли майстер-класи, презентації педагогічних інновацій в області розвитку дітей та молоді та виставка творів педагогів.

8–11 березня у Києві відбувся *XX Міжнародний фестиваль-конкурс мистецтв «Понтійська арена»*. Участь у ньому взяли естрадно-циркові, фольклорні, театральні та інші аматорські та професійні колективи з усіх регіонів України, а також з Білорусі. Окрім конкурсу та гала-концерту, пройшли майстер-класи з вокалу, хореографії, театального мистецтва та режесури. Серед переможців, які отримали Гран-прі фестивалю – колектив дитячо-юнацького цирку «Алле-ап» з Київського Палацу дітей та юнацтва та народний художній хореографічний колектив «Веселка» Васильківського міського центру дитячої та юнацької творчості Київської області.

XXXV Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс «Посміхаючись Дюку» із серії авторських фестивалей для дітей та молоді «Пізнай Україну!» пройшов в Одесі 26–29 березня. Участь у ньому взяли виконавці та ансамблі з Києва, Херсону, Одеси, Сум, Маріуполя Донецької області та інших міст. Гран-прі здобув зразковий театр танцю «Ноктюрн» з Кривого Рогу Дніпропетровської області.

Протягом 16–18 березня у Львові тривав *Міжнародний фестиваль-конкурс мистецтв «Місто Лева»*. Серед учасників – більш як 120 мистецьких колективів з різних куточків України, а також з Білорусії, Кіпру, Китаю. Серед

переможців, які отримали Гран-прі фестивалю – народний театр естради «Камертон» з Прилук Чернігівської області та В. Ткачук з Радомишля Житомирської області.

Крім того, діти та обдарована молодь України своє мистецтво демонстрували і на *інших фестивалях та конкурсах: міжнародних*: XIV багатожанровому фестивалі мистецтва «ArtTalentFest», VIII «PREMIER», IV дитячо-юнацької творчості «Перлина Fest» – у Києві; XVIII дитячого та юнацького виконавського мистецтва «Акорди Хортиці» – у Запоріжжі; XVII відкритому класичного, бального, сучасного та спортивного танцю «Сузір'я мрій» – у Дніпрі; II багатожанровому мистецтві «Арт-Центр талантів» – у Рівному; *всеукраїнських*: II мистецтві «В обіймах часу», вокальному і хоровому конкурсі «VOCAL.UA», хореографічного, циркового та вокального мистецтва «7 чудес дитинства» – у Києві; багатожанровому мистецтві «Музичний олімп» – у Вінниці; II патріотичної поезії ім. В. Козлова – у Миколаєві; II «Первоцвіти» – у Сумах; II інструментального, вокального та хореографічного мистецтва «Файна Україна» – у Тернополі; III юних вокалістів «Пісня над Бугом» – у Хмельницькому; IX відкритому стрілецької пісні «Красне поле», інструментального, вокального та хореографічного мистецтва «Закарпатська весна», – у Хусті Закарпатської області; X хореографічному «Нове покоління» – у Чернігові; IV учнівської і студентської творчості «Змагаймося за нове життя!», присвяченого Лесі Українці, – у Чернівцях; *обласних*: XVII творчості патріотичного спрямування «Спадщина – 2018» – у Запоріжжі; IV виконавської майстерності «Поетичний камертон Ліни Костенко: патріотичні лейтмотиви» – у Херсоні; LIX огляді-конкурсі аматорських театральних колективів «Театральна весна Кіровоградщини», виконавської майстерності «Паросток» – у Кропивницькому; огляді-конкурсі ансамблів народних інструментів «VOLTA». – у Миколаєві; огляді вокальних ансамблів «Наш Подільський пісенний край» – у Хмельницькому та інших.

У багатьох містах України *відкрито виставки художників-аматорів та майстрів народної творчості*. Зокрема, у Києві: у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – килимів В. Ткач і М. Вовкули «Поцілунок сонця»; у галереї «Триптих АРТ» – текстилю, ручної вишивки, принтів, аплікації А. Подерв'янської «Пригоди у місті»; у ЗОШ № 11 – тканих і вишитих виробів, старовинних прикрас та предметів побуту учасників міжнародного етнопроекту «Від бабусі з любов'ю»; у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого – кращих робіт учасників Всеукраїнського проекту для молодих митців «Просто небилиці»; у Вінниці, в креативному просторі «Артинов», – вишивки бісером, в'язання, ляльок, макетів тролейбусів та трамваїв дітей з особливими потребами у рамках Фестивалю «Повір у себе! І в тебе повірять інші»; у Житомирській обласній бібліотеці ім. О. Ольжича – вишитих бісером картин О. Білецької «Весняний цвіт»; у кропивницькій галереї «Єлиса-

ветград» – робіт художників-аматорів області; у львівському Палаці мистецтв – ткацтва, холодного та гарячого батику, розпису, колажів, друку на тканині, вузликової техніки «шіборі» під назвою «Текстильні інспірації»; у Миколаївському обласному художньому музеї ім. В. В. Верещагіна – живопису та графіки 30 аматорів області та художників обласного народного творчого об'єднання «Прибужжя» під назвою «Чоловіки та Жінки» у рамках проекту «Диптих-art»; у Черкаському обласному художньому музеї – XXVI обласну образотворчого мистецтва учнів шкіл естетичного виховання Черкаського краю та інші.

Матеріал підготувала

Соломка В. А., провідний редактор
відділу наукового аналізу й узагальнення інформації
Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,39. Б/т. Зам. 46. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12